

Det er ikke korrekt å si «fattige barn», en skal si «barn av lavinntektsfamilier». En kommende utstilling på Barnemuseet vil si det som det er, og tar ikke hensyn til det.

NTB SCANPIX (ILLUSTRASJONSBILDE)

Fattige barn i verdens rikeste land

KRONIKK: I dag vokser mer enn hvert tiende barn i Norge opp i familier med en inntekt som er så lav at de regnes som fattige. Hvordan oppleves dette for det enkelte barn, og hva tenker og vet folk i Stavanger om barnefattigdom i dag?

Mette Tveit

Konservator, Norsk barnemuseum, MUST

Hege Stormark

Konservator, Norsk barnemuseum, MUST

På få år har utviklingen forverret seg markant, og den negative utviklingen er økende. Sjansen for at disse barna ligger på inntektsbunnen som voksne, er større enn for barn som vokser opp i familier med god økonomi. Fattigdom går i arv. Stavanger er en av de byene i Norge der ulikheten er spesielt høy og tallene derfor ekstra tydelige.

Denne våren har flere politikere, både fra venstre- og høyrefløyen, engasjert seg i kampen mot barnefattigdom. Ulike tiltak er foreslått. Noen er prøvd ut, men uten at det forandrer det store bildet. Antall fattige barn fortsetter å stige. Tiltakene er blant annet knyttet til arbeid, utdanning, subsidier av fritidsaktiviteter og styrking av barnebidrag. Noen løsninger er raske og enkle, som neppe hjelper i det lange løp, mens andre er mer langsiktige.

I Aftenbladet 8. juni skriver Sigrun Gjerløw Aasland fra Tankesmien Agenda: «Små tiltak for å dytte litt på dem som allerede sliter er neppe nok». Som hun så godt

redegjør for i artikkelen, finnes det ingen «quick fix» mot barnefattigdom.»

Utenforskap og skam

Norsk barnemuseum på Stavanger museum jobber med å formidle norsk barndom gjennom tidene og har flere utstillinger som handler om nettopp dette. Vi setter lys på samtidsaktuelle problemstillinger knyttet til barndom, og vi presenterer dem med historiske tilbakeblikk. Dette skal vi også gjøre i vår neste utstilling, som har arbeidstittel «Fattige barn i verdens rikeste land». Vår rolle som museum er å lytte og formidle.

Temaet er komplekst og tabu- og skambelagt. Problemet er i tillegg usynlig. Det blir forsøkt skjult. Og det er sårt. Barnefattigdom fører til utenforskap og ekskludering fra samfunnsdeltakelse. Hvordan blir de berørte hørt? Har de en stemme inn i denne debatten? Innsamling og synliggjøring av tabubelagte temaer er en viktig del av museenes samfunnsrolle og ansvar. Hvordan kan vi som museum dokumentere og formidle de fattige barnas hverdag og erfaringer, utfordringer, historier og drømmer?

Begrepene knyttet til temaet er ladet. Det er ikke korrekt å si «fattige barn». En skal si «barn av lavinntektsfamilier». Det er for mye skam knyttet til begrepet fattig. På samme måte som det tidligere var mye skam knyttet til begreper innen psykisk helse. Kanskje kan en si at folks holdning til fattigdom i Norge i dag minner om tidligere holdninger til psykisk syk. Da var det mindre åpenhet om psykiske lidelser. Med omfattende opplysningsarbeid har myndighetene sørget for at det nå er mulig å snakke om psykisk helse uten at tunga vokser i munnen. Det er mulig å møte samfunnet som psykisk syk uten å måtte skamme seg. Nå er det på tide med større åpenhet om hvordan det er å vokse opp som fattig i verdens

Nå er det på tide med større åpenhet om hvordan det er å vokse opp som fattig i verdens rikeste land.

rikeste land. Vi må få slutt på at fattige barn blir påført skamfølelse.

«Som med så mange andre debatter er det en løpende fare for at også fattigdomsdiskusjonen ender opp i en ren innvandringsdebatt», skriver Morgenbladet på lederplass 6.–12. april i år. Dette på tross av at halvparten av barna i fattige familier ikke har innvandrerbakgrunn. Barnefattigdom handler om barns levekår uavhengig av barnas kulturelle bakgrunn. De økende ulikhetene i Norge vedrører oss alle. Vi har alle ansvar for våre barn. Vi må alle sørge for at samtlige barn får følelsen av være en naturlig del av et fellesskap. Mening og sammenheng er knyttet til det å høre til. Alle våre barn hører like mye til og er like viktige, uavhengig av foreldrenes kulturelle bakgrunn og økonomiske status.

Stuntreportere i Stavangers gater

Før vi går i gang med å lage utstilling om barnefattigdom i Norge ønsker vi å vite hva ulike folk tenker om teamet. Som et pilotprosjekt skal Barnemuseet derfor i disse dager få hjelp av 100 skoleelever. De skal ha roller som stuntreportere og invitere Stavangers befolkning til å svare på disse fem spørsmålene:

- Finnes det fattige barn i Stavanger i dag?
- Kjenner du noen fattige barn?
- Hvordan vet en om noen er fattige?
- Hva kan en gjøre for å hjelpe fattige?
- Gjør du noe for å hjelpe fattige?

Elevene vil få opplæring i etikk og intervjuetoder i forkant av stuntet.

Dette er starten på en omfattende innsamling om fattige barn som vi ønsker å gjøre i samarbeid med ulike aktører. Samtidig er vi i oppstarten av en utstilling som har arbeidstittel «Fattige barn i verdens rikeste land». Målet vårt er at utstillingen skal berøre, gi ny innsikt og forhåpentligvis bidra til større åpenhet om et viktig tema. Følelsen av skam er påført av andre. Målet må være at fattige barn skal kunne møte samfunnet uten skamfølelse. De må få mulighet til å lykkes på samme nivå som barn med bedre oppstart-flaks, de som har blitt født i familier med nok penger.